

FOAIA DIECEZANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. române a Caransebeșului

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆ APARE DUMINICA ◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Prețul abonamentului:
Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane
" " " " pe 1/2 de an 5 cor.
" România și străinătate pe an 14 frc.
" " " " " pe 1/2 an 7 "

Manuscrisurile să adresează la redacțiunea
„Foaia Diecezană” iar banii de prenumără-
țiune și inserțiuni la Administrațiunea Tipog-
rației și Bibliotecii diecezane în Caransebeș
Telefon Nr. 30.

Prețul inserțiunilor:
Pentru publicațiuni oficiale, concurse,
edict etc. publicate de 3 ori, dacă conțin
până la 150 de cuvinte 7-50 cor., până la 200
de cuvinte 10 cor., de aci în sus 12 cor

Nr. 4586 E ex 1914.

Notă oficială.

Comunele bisericesti, cari au rămas în res-
tanță cu competențele diecezane, să provoacă
pe calea aceasta, ca fără amânare să le trimită
la Cassa diecezană.

Caransebeș în 3 Iulie 1914.

Filaret Musta,

arhimandrit-vicariu episcopesc.

Organizarea școlilor naționale-românești în comitatul Cărașului la 1785-1792.

Școlile acestea, după datele din tabelă, să
împart în următorul mod:

În cercul Lugoșului, compus prin pretorele
Paul Miksey, din cele 13 comune în 11 s'a
fost ordonat a să edifica școli prin ordinațiuni de
mai înainte; dară de fapt edificii școlare au fost
în comune 4.

1. Lugoșul german, român, Lugoșel și Bol-
dur, învățători 12
încât în Boldur, în Harmadia unde cu ocazia
regulării de mai înainte nu s'a dispus a să zidi
școală. Dară învățător a fost.

Dotățiunea învățătorilor a fost: bani între
4—60 fl. 428 fl.
Cucuruz între 5—20 meți 25 meți.
lemn 30 stânj.
intravilan și estravilan à 2 jug. 24 jug.

Tot în cercul Lugoșului, compus prin s. pre-
torele *G. Polgár* din 15 comune a fost ordinate
a să zidi școli în 11 comune, iară în 4 nu
Ohabița, Ruzs, Szilváshely și Zgribeșt). Învățători
au fost 10.

Dotățiunea a fost:
bani între 10—25 fl 155 fl.
grâu 4 meți.

cucuruz 8 „
fân (Zgribești) 4 cară
lemn 48 stânj.
intravilan și estravilan 58 jug.

În cercul Lugoș, compus prin s. pretore
Ioan Bokros din 17 comune, s'a ordonat de mai
nainte a să zidi școli în 19 comune; școli
au fost în 13 comune, în comuna Măguri nici
nu s'a fost ordonat.

Învățători 14

Dotățiunea:

în bani între 10—40 376 fl.
Estravilan 68 jug.

În cercul *Kápolnás*, compusă prin sub-pretorele
Andrei Szlaka, din 51 comune, ordinate au fost
în 13 comune. A existat numai în 4 comune
(în Kossova, Furdea, Birchiș, Posoga).

Învățători au fost în 7 comune.

Dotățiunea între 10—47 fl. bani 391 fl.
grâu 33 m. p.
cucuruz 123 m. p.
lemn 76 stânj.
intravilan 9 jug.
estravilan 16 jug.

Cercul Oraviței

Din 41 comune
ordinate în 40 comune
A existat în 39 „
Învățători 39 „

Dotățiunea:

bani 1027 fl.
grâu 87 m. p.
cucuruz 123 m. p.
lemn 64 stânj.
fân (cară) 12
intr. și estravilan 152 jug.

Cercul Carașova.

compus prin *Antoni Hamar*, pretore.
Din 13 comune,
ordinate în 12 comune
A existat în 12 „
Învățători 11

Dotățiunea.

bani (între 12—47 fl.)	277 fl.
grâu	10 m. p.
cucuruz	53 m. p.
fân (cară)	8
lemn	40 stânj.
intr. și estravilan	51 jug.

Cercul Crassova,

compusă prin subpretore <i>Anton Jantsó</i>	
din 15 comune	
ordonate în	15 comune
Existat în	14
Învățători	15.

Dotățiunea:

bani (între 15—50 fl.)	366 fl.
grâu	40 m. p.
cucuruz	105 m. p.
fân (cară)	13
lemn	48 stânj.
intra și estravilane	52 jug.

Cercul Bulci (*Bulas*),

compusă prin <i>Georg I. Mencsits</i> , subpretor.	
Din 7 comune	
ordonate în	4 comune,
Au existat în	3
învățători	3.

Dotățiunea:

79 fl.	
lemn	20 stânj.
estravilan	20 jug.

Tot în cercul Bulci, compusă prin *Ioan Valeriores* din 22 comune, ordonate au fost în 12 comune, au existat în 3 comune (*Balinț, Fădimac, Perul*)
Învățători 7

Dotățiunea dela 7—30 fl.	104 fl.
grâu	5 m. p.
cucuruz	55 m. p.
fân (cară)	4
lemn	24 stânj.
intr. și estravilan	38 jug.

Datele aci specificate dovedesc, că comunele din cercul *Oraviții* și *Carasovei* erau mai bine provăzute cu școli înainte de aceasta cu 130 ani; iară mai slabe erau comunele în jurul Făgetului — până spre granița de răsărit a comitatului.

Examinând conspectul școalelor pregătit din partea comisiunii cu întrevienirea directorului școlilor gr. or. ale națiunii românești vom afla următorul rezultat:

1. În 94 comune, la cari au fost afiliate 20 comune, au existat școale, cari sânt și mai departe a să susține.

2. Pentru 37 comune cu alte 50 comune afiliate s'a propus a să înființa școli.

Din toate aceste școli apoi: 4 ar fi fost de cl. I, de cl. II 26, iar restul de 101 de cl. III.

Despre aceea, că operatul comisiunii subșter-nutu-s'a și când la locurile mai înalte și de acolo ce dispoziții s'ar fi dat, în actele comitateneze nu să afla urmă. Dar că dispoziții s'au făcut, putem conchide de acolo, că

1. Conziliul locutenențial ung. la 13 Ianuarie 1792 Nr. 382 recercă Universitatea comitateneză, că după ce din rapoartele prezentate despre școalele gr. neun. s'a constatat, că:

școlarii nu frecventează școala, salarele învățătorilor nu să plătesc regulat, lipsesc zidiri școlare măcară domnii de pământ s'au obligat la zidirea aceloră — ori nu se'ngrijesc de susținerea aceloră, — că lipsesc învățători cvalificați ori cei cvalificați să amovează și posesorii de pământ nu dau ajutor poporului pentru zidirea școalelor;

În înțelesul ordinațiunilor de mai nainte dtdo 24 Sept. 1790 Nr. 23155—22 Febr. 1791 Nr. 2569 să tacă dispoziția cuvenită, ca directorul general, pentru delăturarea defectelor, să capete sprijin dela comitat.

La acestea apoi comitatul cu dtdo 23 Febr. 1792 Nr. 102 indignat răspunde, că directorul nicicând n'a arătat scăderile școlare nici n'a cerut sprijin dela comitat. Deci acela ar fi să să îndrume, ca să viziteze școalele mai adeseori și arătând piedecile învățământului, dela comitat va primi ajutor în activitatea lui.

2. Comitatul Carăș rapunzând la dispoziția Locutenenții dtdo 8 Aprilie 1791 Nr. 6181 arată cu privire la împiedecarea furturilor, jefuirilor, omorurilor ce să'ntâmpasă adese în comitat, din congregația ținută la 21 Febr. 1792, în memorabila și foarte instructiva reprezentare făcută către aceeaș Locutenență, între altele, în primul rând propune că după ce cauzelē atâtor fărădelegi zilnice sânt ignoranța și lenea poporului român — ca aceste piedeci să să delătore e delipsă:

1. Ca prin înființarea de școli și prin darea mijloacelor pentru cultivarea preoțimii acel popor să capete instrucțiune cuvenită nu numai în cele ale credinții și moravurilor, ci și în alte științe. Conform acestora apoi cu privire la ridicarea statului preoțesc înființarea unei *academii teologice*.

2. Tot aceeaș Locutenență la 25 Aug. 1791 Nr. 16715 transpune comitatului conspectul școalelor din posesiunile camerale aparținătoare *oficiului raționist* din Lugoș, în cari ar fi să să zidească școli noi, recercând comitatul că, după ce în înțelesul înaltelor ordinațiuni erarul e îndatorat să dea numai materialul trebuincios la

zidire — unde comunele sânt sărace — dispune ca, punându-se în conțelegere cu directorul școlar *Vasile Nicolici* să cerce, că:

a) în cari comune s'ar putea amâna zidirea școalelor *pe timp mai favorabil*.

b) în cari ar trebui zidite fără întârziere, și

c) cari comune ar putea zidi școale fără concursul domnului de pământ.

Din conspectul aclus la scrisoarea Locuțenței să vede, că comune camerale aparținătoare la oficiolatul raționist (Rentenamnt) s'au ținut 46 posesiuni sau școli.

Cari au fost acele comune și cum a fost starea școalelor din acelea — să vede din conspectul din anexe (Ausweis: wieviele und in welchen.... Bezirksortschaften ganz neue etc.). Afară de acest conspect particular din anul 1791 este o conscripție generală a tuturor școalelor naționale din comitat — firește afară de teritoriul graniței militare. Acea conscripție ne prezintă icoana școalelor și mai lămurit decât cea din 1781 așa încât datele cuprinse în aceea și azi ar putea servi de model pentru ținerea în evidență a tuturor treburilor școlare (vezi anexa *Consignatio scholarum graeci ritu non uniti nationalium etc.*).

Combinând datele cuprinse în această conscripție, aflăm că:

1. Școale au fost în 144 comune, la cari au fost afiliate alte 62 comune.

2. Afară de comuna „Prisaca“, toate celelalte comune au avut învățători.

Numele învățătorilor arată că, deși toți au vorbit limba română, totuș numele de familie are terminațiune sârbească. Să știe adecă, că tendința Sârbilor — supt a căror jurisdicțiune a stat biserica Românilor — a fost, ca numele preoților și învățătorilor să fie sârbizate.

(Urmează)

Epistolă către frați.¹

Cetiți, cetiți, cetiți!! Și „vă jur pe Domnul ca epistola să fie cetită la toți frații“ (1. Tesal. 5, 27).

„Ascultă poporul meu: Domnul Dumnezeuul nostru numai El singur este Dumnezeu. Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău din toată inima ta, din tot sufletul tău și din toate puterile tale. Păzește poruncile acestea în inima ta, din tot sufletul tău și din toate puterile tale. Păzește poruncile acestea în inima ta și să le sădești și în copiii tăi“ (A doua lege 6, 4—7).

¹ Foile și mai ales calendarele românești sânt rugate să reproducă epistola aceasta.

1. Ce este omul și ce este folosul lui? Ce este binele lui și ce este răul lui? (Isus Sirah 18, 7).

Dumnezeu a făcut din nimic toată lumea cea nevăzută și văzută sau cea însufletită și neînsufletită. El a făcut toate făpturile Sale foarte bune, le-a dat legi, după cari să slujască numai Lui sau să împlinească numai voea Lui, și așa i-a arătat fiecărei făpturi menirea ei: făpturilor însufletite, anume îngerilor și oamenilor, Dumnezeu li-a dat voe slobodă. Dar mulțime de îngeri buni, fiind ademeniți de mai marele lor, care să numește diavol, ispititor, satana, Velzevul, Veliar... și pe care Dumnezeu îl făcuse „cununa frumșetii“, s'au abătut dela voea Făcătorului lor, și de aceea Dumnezeu i-a aruncat „în tartar (iau iad) și i-a dat lanțurilor întunerecului“ de veci (2. Petru 2, 4).

Omul, eșit din mâna lui Dumnezeu, era merit să nu moară nici trupește, dacă el ar fi împlinit voea Ziditorului său, căci „Dumnezeu l'a făcut pe om drept“ (Eclez. 7, 30), l-a „zidit spre nestrucăciune“ (Pild. Sol. 2, 23): Omul ar fi rămas cu totul nemuritor, dacă el ar fi ascultat de porunca cu care i-să arată menirea: „Fiți sfinți precum și eu Domnul Dumnezeuul vostru sânt sfânt!“ (Leviții 11, 14). Dar știm că, spre nenorocirea noastră a tuturor, „prin un om a intrat păcat în lume și, prin păcat, moartea“ (Romani 5, 12). De atunci „pământul născut din muiere este cu viață scurtă, ca o floare, înflorind, cade și, ca umbra, fuge și nu stă“ (Iov 14, 1. 2). De atunci trebuie să suferim nevoile tuturor boalelor, dușmăniilor, asupririlor, prigonirilor, războacilor, durerilor și chinurilor vieții. Dece? Pentrucă pătați sântem toți cu păcatul strămoșesc din clipa zămislirii noastre și cu acelaș păcat ne naștem, dupăcum cetim: „Iată în fărădelegi m'am zămislit și în păcate m'a născut maica mea“ (Psalm 50, 6). Și „Cine va fi curat de întinăciune? Nimeni (fără de botez), măcar și numai o zi de va fi viața lui pe pământ“ (Iov 14, 4. 5). Iar după naștere, trăind în lume „mult greșim toți“ (Iacob 3, 2), și „nu este om care să nu greșască“ (3. Împar. 8, 46). „De vom zice, că păcat nu avem, ne înșelăm pe noi înșine și adevărul nu este în noi“ (1. Ioan 1, 10). Păcatele însă sânt pentru noi cea mai mare nenorocire, fiindcă „celce face păcatul este din diavolul, că diavolul din început păcătuiește“ (1. Ioan 3, 8), și „păcatul, săvârșindu-să naște moarte“ (Iacob 1, 15), bine înțeles nu numai moarte trupească înainte de vreme, ci și moartea cea vecinică și mai ales aceasta.

Sfânta Scriptură ne arată foarte lămurit că, dacă petrecem în păcate, ne lăsăm înghițiți de vii, de întunerecul morții. Așa cetim: „Dumnezeu este lumină și nici un întuneric nu este în El. De vom zice, că împărășire avem cu Dum-

nezeu și în întuneric umblăm mințim. Că ce împărtașire are dreptatea cu fărâdelegea? Sau ce împreunăre are lumina cu întunericul? Sau ce unire are Cristos cu Veliar?" (2. Corint, 6, 14—16) Și mai cetim: „Fiii mei, acestea scriu vouă, ca să nu păcătuțiți. Celce urăște pe frațele său în întunec este și în întunec umblă, și nu știe încotro merge, că întunerecul a orbit ochii lui" (1. Ioan 2, 1. 11). „Celce nu iubeste... petrece în moarte (1. Ioan 3, 14). Iată, de ce s. Ioan Gură-de-aur zice, că noi n'avem să ne temem nici de ceice ni-ar răpi toate averile, nici de ceice ar încărca asupra noastră toate urile și dușmăniile, și nici de ceice ni-ar lua chiar viața, ci avem să ne temem numai de primejdia tuturor primejdiilor, anume de — păcat.

Păgânii, fiind părăsiți de Dumnezeu până la venirea lui Isus Cristos, ei au făcut cele mai mari păcate, iscodind mulțime de dumnezei și zei mincinoși, cărora le clădeau capiște, le făceau chipuri cioplite sau idoli, li se închinau și le aduceau jertfe. Păgânii au născocit, cu mintea lor rătăcită, atâția zei ciudați, încât, cetind despre dânșii în istoria lumii, nu știi ce să faci: să te minunezi, să râzi, ori să plângi de milă, că mintea omului a putut ajunge până la atâta ticăloșie. Și deoarece și strămoșii noștri, Romanii cei din vechime, erau păgâni și primiau între hotărâle țării lor pe fiecare popor învins împreună cu toți zeii lor, de aceea, după ce ei și-au supus toate popoarele de pe atunci și s'au făcut domnitorii lumii, în împărăția lor cea uriașă să adăpostea sumedenie de zei și zeite, însoțindu-li-se și împărății romani cu statuete sau chipurile lor cioplite, cărora lumea trebuia să se închine și să le aducă jertfe.

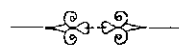
A fost o vreme, când diregătoria cea mai înaltă din împărăția Romanilor era Senatul. El era alcătuit din 300 de bătrâni, boeri sau și oameni de rând, cu al căror sfat să puneau la cale trebile cele mai însemnate din toată împărăția. Părintele Augustin ne spune, că Senatul a hotărât, ca milioanele cele multe de oameni din împărăția Romanilor să se închine la treizeci de mii de zei mincinoși, adecă la toți idoli din lume, și a oprit închinarea numai la unicul Dumnezeu al creștinilor din singura pricină, că aeest unic Dumnezeu adevărat voește, ca toți oamenii să se închine numai Lui.

Hotărârea aceasta a Senatului roman este cea mai mare nedreptate, și iată de ce: Făcând unicul Dumnezeu adevărat întreaga lume, oare nu este lumea întreagă dreaptă avere numai a Lui? Și în chipul acesta, oare nu numai El singur e îndreptățit să ceară închinăciune dela toți oamenii fără nici o deosebire? Și oare cei treizeci de mii de zei ai păgânilor, ca unii ce s'au băgat cu totul pe nedreptul în avere străină, nu

sânt ei răsvedit niște mincinoși sau „furi și tâlhari“, cum îi numește Mântuitorul Cristos?

De pacostea tuturor zeilor păgâni și de urmările păcatelor strămoșești ne-a mântuit odată pentru totdeauna numai Isus Cristos. El sufletul Său ș-a pus pentru toți oamenii, de aceea și zice: „Adevăr, adevăr grăesc vouă, Eu sânt ușa oilor. Toți, câți au venit nainte de Mine, sânt furi și tâlhari, ci nu i-au ascultat pe ei oile. Eu sânt ușa, prin mine de va intra cineva se va mântui, și va intra și va eși și pășune va afla. Furul nu vine, fără numai să fure și să junghie și să peardă. Eu am venit, ca să aibă viață și mai mult să aibă. Eu sânt Păstorul cel bun; păstorul cel bun își pune sufletul său pentru oi. Iar năimitul și care nu este păstor, căruia nu sânt oile ale lui, vede lupul venind și lasă oile și fuge, și lupul le răpește și risipește oile. Năimitul fuge că năimit este și nu e grijă de oi. Eu sânt Păstorul cel bun și cunosc pe ale Mele, și ale Mele Mă cunosc pe Mine. Precum Mă cunoaște pe Mine Tatăl, și Eu cunosc pe Tatăl, și sufletul Meu Îmi pun pentru oi. Și alte oi am cari nu sânt din staulul acesta. Și pe acelea Mi-să cade a le aduce, și glasul meu vor auzi, și va fi o turmă și un Păstor“ (Ioan 10, 1—17).

Acesta e singurul adevăr care duce la mântuire. Isus zice: „Adevărul vă va mântui pe voi“ (Ioan 8, 32). Și pentru că „adevărul prin Isus Cristos a fost dat“ (Ioan 1, 17), de aceea „crede în Domnul Isus Cristos și te vei mântui“ (Fapt. cap. 16, 31), că numai el e „calea și adevărul și viața“ (Ioan 14, 6). Dacă-i urmăm Lui, El ne îndulcește și moartea vremelnică, căci „scumpă e înaintea Domnului moartea cuvioșilor Lui“ (Psalm 115, 5), și ne scutește și de moartea de veci, după cum singur zice: „Celce crede în Mine, de va și muri, va trăi, și tot celce trăește și crede în Mine nu va muri în veci“ (Ioan 11, 25. 26). Iar dacă ne petrecem viața de aici în păcate, osânda ne așteaptă și la moartea vremelnică și la cea vecinică, pentru că scris este: „Cumplită e moartea păcătosului“ (Psalm 33, 20), și „Departă este dela păcătoși mântuirea, că îndreptările Tale (Doamne) nu le-au căutat“ (Psalm 118, 155). Deci răul de moarte al omului este tot păcatul, iar folosul și binele lui este îndreptarea pe calea adevărului celui vecinic al Domnului: „Omul se îndreptează numai prin credința lui Isus Cristos“ (Galateni 2, 16).

Nr. 520 prot. 1914.

Onorată preoțime parohială!

Deși zidirea bisericii dela „Izvorul Miron“ din cauza ploilor și lipsa banilor încă nu este pe deplin terminată, așa că sfințirea dorită nu să poate săvârși, totuși încurajat de interesul și rezultatele obținute cu peregrin-

nările din anii trecuți la „Izvorul Miron“, prin aceasta să aduce la cunoștința On. preoțimii și prin această credincioșului nostru popor din protopresbiteratul Făgetului, precum și a preoților și poporului cu dragoste către astfel de manifestări ale simțemintelor religioase de prețuirea, ca la sărbătoarea sf. proroc Ilie, 20 Iulie (2 August) a. c., să va aranja procesiunea obicinuită la biserica delă „Izvorul Miron“ cu următorul program a serviciilor divine:

În ziua sf. proroc Ilie a. c. la „Izvorul Miron“ pe terasa bisericii în lucrare să va celebra sf. liturgie, la caz de împedecare a Prea S. Sale Domnului Episcop diecezan, prin un dignitar episcopesc, azistat de toți preoții de față. După rugăciunea amvonitului să va servi sf. Maslu și să vor eeti rugăciuni credincioșilor după trebuințele fiecăruia.

La sf. liturgie bolnavii să pomencsc la ectenia cea mare de către cel mai mare, iar după sf. evanghelie la ectenia viilor să vor pomeni viii și după aceea la locul său morții.

În scopul acesta On. preoțime va apela la simțul creștinesc al parohienilor lor, ca dâșșii să lase să fie pomeniți atât bolnavii, viii, cât și morții lor, pelângă solvirea modestei taxe de cel puțin câte 40 fileri pentru pomelnicul viilor și al morților și 80 fileri pentru pomelnicul bolnavilor, în favorul acoperirii speselor de zidire a sf. biserici; iar pentru sf. Maslu să va încasa câte 10 fileri de persoană, tot în scopul aci amintit.

Onorata preoțime va publica aceasta poporului în sfânta biserică în Duminicile înainte de sărbătoarea sf. proroc Ilie, precum și pe altă cale potrivită, apoi va strânge pomelnicile din parohie dimpreună cu sumele încasate, pe care apoi le va subșterne subsemnatului înainte de sărbătoare cu cel puțin 24 ore pelângă un raport.

În considerare, că biserica nou zidită este total lipsită de recuizite, cărți, icoane și ornamentele necesare, On. preoțime este poftită să intervină la poporul credincios, ca să cinstească și din acestea ce va putea.

On. preoțime din comunele învecinate va pleca cu litia în ziua sf. proroc Ilie desdedimineață, iar cei din comunele mai îndepărtate vor combina plecarea așa, ca și dâșșii să ajungă la 8 ore în comuna Curtea, de unde apoi toate litile vor pelerina la „Izvorul Miron“.

Pelerinii, cari vor veni cu trenul din părțile Ardealului, precum și cei cari vor veni din părțile Lugojului și a Timișorei vor fi așteptați la gara din Margina la trenurile de dimineața, de unde apoi vor pleca toți peregrinii cu preoții lor în procesiune așa, ca să sosească și dâșșii la locul dorit până la 9 ore când să vor începe sf. slujbe.

Ceeace aducându-Vă la cunoștință Vă invit cu dragoste frățască pe toți, ca să participați la aceasta sărbătoare și să pregătiți și să indemnăți poporul credincios să vină cu dragoste și însuflețire la aceste slujbe dumnezeesti.

Făget în 27 Iunie 1914.

1—3

Sebastian Olariu,
protopresbiter.

CONCERT în MEHADIA.

La invitarea comunei bisericesti Mehadia, al cărei suflet este valorosul și însuflețitul președinte al comitetului parohial Escelența Sa Dl mareșal-campestru Nicolae Cena, „Societatea română de cântări și muzică“ din

Caransebeș va aranja la sf. Ilie, Duminecă în 2 August 1914 st. n., un concert în această comună istorică. Programul variat și ales al acestui concert îl vom publica în proximal număr. Invitări speciale nu să trimiț. Fînd la sf. Ilie rugă în Mehadia, afluența publicului va fi mare; drept aceea ceice doresc să participe la acest concert, precum și la festivitățile împreunăte cu escurzia fraților din Caransebeș, să se adreseze de cu bună vreme părintelui Coriolan Buracu. Întrucaț va fi cu puțință „Societatea română de cântări și muzică“ din Caransebeș va face escurzie la Ada-Kaleh, Orșova etc.

Dăm mai la vale invitarea Meedintelor, care este o dovadă eclatantă, de ce sentimente este pătruns Escelența Sa dl Nicolae Cena și părintele Coriolan Buracu.

Mult Săimate Domnule, președintele.

Am urmărit cu viu interes activitatea corului D-Voastră, pe care îl prezidați, și care să străduiește a fi un propagator sincer al culturii, al moravurilor bune și al frumosului în pătura țărâmfimii noastre.

Acest martor — ce poate să vă fie spre mândrie și imbold sincer spre continuarea muncii începute — ne îndeamnă a Vă poști în satul nostru Mehadia, la căminul nostru, ca cu cântecule D-Voastră să măriți solemnitatea serviciului divin și festivitățile populare cari să vor aranja din prilejul „Rugii“ la sf. Ilie.

Sântem modești aproape în toate referințele noastre, dar sântem dornici după cultură și lumină — în proporții mai mari. Aduceți făclii cu D-Voastră și vibrări sincere și veți avea pretenziune justă la dragostea noastră.

Credem, că invitarea noastră, pe care o facem cu toată dragostea, Va găsi ecou în inimile D-Voastră și veți pogori la Mehadia cu atâtea reminiscențe prețioase și vechi, mai vechi decât viața noastră ca popor.

Dându-ne prilejul a Vă aplauda și a Vă mulțumi pentru sacrificii, veți avea prilejul a cunoaște pagini din trecutul neamului, și din acest prilej norocos pentru toți să ne înălțăm sufletele spre sferele albastre unde tronează Cărmuitorul a toate.

La revedere!

Mehadia în 19 Iunie v. (2 Iulie n.) 1914.

Pentru comuna bisericescă:

Ioșif Coriolan Buracu,
adminisl. paroh.

Nicolae Cena, loc.-mar. camp. în retr.
președ. comit. par.

Esposiția de vite din Rodu.

A 13-a esposiție de vite de prăsilă, organizată Marți, la 9 Iunie n. 1914 (a 3-a zi de Rusalii) în frunțașa comună Rodu, a adus o nouă verigă la lanțul lung al vrednicilor Reuniunii române agricole sibiene și în acelaș timp ea a fost cel mai potrivit prilej de a ne convinge despre înaintarea ce o face populațiunea noastră din partea locului pe terenul cultivării raționale a vitelor. Esposiția a fost prezidiată de vicepreședintele Reuniunii dl Ioan Chirca, primnotar în Săliște, azistat de secretarul Vic. Tordășeanu și de cassarul Romul Perian, cărora li-s'a făcut primire deamnă.

Esposiția s'a ținut pe locul de lângă grajdul taurilor comunale, care din acest prilej, avea înfățișarea unui adevărat târg de vite, cari de cari mai frumoase și mai bine îngrijite. Pentru aranjamentul preste tot al esposiției și îndeosebi pentru gruparea potrivită a vite-

lor espuse, lauda revine comitetului aranjator local în frunte cu notarul Dionisie Iuga și cu primarul Ioan Ribu, cari, ajutați de parohul și de învățători, au făcut tot ce le-a stat în putință, ca scopul legat de expoziție să se realizeze.

Înainte de începerea lucrărilor expoziției, juriul, la 11 a. m., s'a întrunit în ședință și, după ce s'a constatat, că dnii protopretori P. Draghitsu din Săliște și Dr. Arnold Bruckner din Mercurea, reținuți de afacerile oficiale, nu au putut lua parte, juriul s'a întregit la locurile vacante cu dnii Tiborcz Elemér, inspector r. economic, cum și cu mai mulți fruntași din Rodu, Dobârca, Poiana, Apoldul mare și Apoldul român, și în urmă s'a constituit, proclamând președinte al juriului pe dl vicepreședinte I. Chirca, iar de raportor pe secretarul Tordășianu.

Din lista generală s'a constatat, că numărul esponenților e de 107 cu 120 capete de vite espuse. Din 107 esponenți, 80 au fost din Rodu, 10 din Poiana, 9 din Dobârca, 5 din Apoldul mare și 3 din Apoldul român. Comuna Jina, admisă și ea cu vitele la expoziție, a scuzat neparticiparea cu faptul, că vitele din comună au fost mănate la pășunea din munte. Vitele espuse au aparținut rasei de „Pinzgau“, cea mai mare parte încrucișare cu rassa ardeleană, un număr disparent de rassa „Pinzgau“ curată și de rassa Simenthal.

Împrejurarea, că materialul spus a fost aproape în total neescepționabil, a îngreunat peste măsură lucrările și altfel anevoioase ale juriului. Servicii prețioase au adus în această lucrare dnii Mihály Árpád, reprezentantul comisiei economice comitateneze, Reisinger P., veterinar cercual și Tiborcz Elemér, inspector econ. Pe la orele 2 d. a., și înainte de a să compune lista premiilor, juriul a scos din șirul vitelor espuse 10 vaci, 10 junice și 10 vițele, pe cari comparându-le între oaltă, a stabilit pe cele cu întâietate la decernarea premiilor. Față în față cu cele mai frumoase vite, dl Chirca a tractat despre însușirile pe care trebuie să le întru-nească vitele bune de muncă, cele bune de prăsilă, cele potrivite pentru lapte și cele pentru îngrășat, scoțând în același timp la iveală scăderile, de cari trebuie să ne ferim, dar pe care ai noștri le cam nesocotesc. Espunerile și clare și instructive și interesante ale dlui Chirca au fost urmărite cu cea mai mare băgare de seamă.

După orele 3 d. a. dl Chirca, în ființa de față a esponenților, a membrilor din juriu și din comitetul aranjator, ș-a dezvoltat conferința despre însămnătatea și foloasele lăptăriilor. D-sa face istoricul dezvoltării lăptării și în legătură cu ea al dezvoltării culturii raționale a vitelor, cari sânt condiționate de soiul bun al vitelor, de hrana și îngrijirea ce li să dă. Ajuns la unica lăptărie românească, ce o avem, la cea din Săliște, scoate în relief meritele ce și le-a câștigat în jurul acestei lăptării dl protopretor P. Draghitsu, totodată membru în comitetul Reuniunii noastre agricole. Vizând la îmbunătățirile introduse în gospodăria economilor de vite din Săliște dela întemcierea lăptării încoaci, dl Chirca stăruie asupra unului excelent ce să produce la lăptăria din Săliște, unde să întrebuițează peste 120 mii litri lapte anual, și încheie cu apelul cald, adresat economilor noștri de vite, de a alcătui cât mai numeroase lăptării.

Urmând distribuirea premiilor, raportorul juriului, dl Tordășeanu arată greutatea întâmpinate de juriu, din cauza materialului bun, ce a fost spus, la stabilirea listei premiilor, și, cerând ertare pentru eventuala nedreptate, ce li s'ar fi făcut unora, fără voca intenționată a juriului, — cetește pe rând pe cei premiați, cari își ridică premiile revenite. Din această dare de seamă am

aflat, că dl inspector Tiborcz a destinat, din mijloacele ce-i stau la dispoziție, 20 cor. pentru harnicul îngrijitor al taurilor comunali din Rodu, iar Reuniunea a dat 2 premii în valoare de 10 cor. și 20 cor. pentru taurii espusi de comuna Rodu și Poiana; 29 premii, în valoare totală de 160 cor., pentru vaci, 7 premii, în valoare totală de 45 cor., pentru junice și 4 premii, în valoare totală de 23 cor., pentru vițele. S'au împărțit așadar în total 258 cor., de Reuniune și 20 cor. de inspectorat, rămânând a să adauge din suma de 300 cor. destinată de Reuniune prisosul de 42 cor. la fondul expozițiilor.

Cătră orele 4 d. a. ne-am găsit și surtucarii și mulți țărani la masa lungă din sala spațioasă a școlii, unde s'au ținut vorbiri însuflețite pentru toți muncitorii și binevoitorii țaranului român.

Neghină.

Știri

Membri onorari ai „Clubului român“ din Viena au fost proclamați Prea S. Sa Episcopul *Dr. E. Miron Cristea* și dl Ionel Brătianu, primministrul României.

Slujbă dumnezească pentru odihna sufletului arhiducelui Francisc Ferdinand s'a ținut în capela română din Viena Duminică în 29 Iunie a. c. P. S. Sa Episcopul nostru *Dr. E. Miron Cristea* a luat parte la această slujbă, apoi reprezentanții legațiunii române și numărös public.

Escurzioniști din România. Vineri în 27 Iunie a. c. au sosit în orașul nostru absolvenții seminarului Nifon din București supt conducerea preotului *Ioan Neagoe*. Sâmbătă în 28 escurzioniștii au vizitat institutul teologic-pedagogic, ambele internate, conzistoriul, reședința episcopescă, școala confesională, biserica catedrală, criptele episcopilor Popasu și Popea, casina română și alte așazăminte culturale. Pretutindenea au fost conduși de dnii Dr. D. Cioloca, Dr. V. Loichița, Ștefan Jianu și Valeriu Meda. Prânzul li s'a servit la restaurantul lui „Rudi“, unde păr. I. Neagoe în cuvinte măgulitoare mulțumește Caransebeșenilor pentru frumoasa primire ce li s'a făcut; iar dnii Dr. D. Cioloca și Ștefan Jianu le adresează câteva cuvinte călduroase, stărnind însuflețirea oaspeților iubiți. După ce li-să servește o ojină sumptuoasă în grădina episcopescă din partea surorii P. S. Sale, escurzioniștii cu trenul de 6 ore au plecat la Băile Erculane.

Mercuri în 2 I. c. au cercetat orașul nostru 25 elevi ai pedagogiei din Buzău cu 10 profesori supt conducerea directorului *Stanescu*. Pretutindenea au fost conduși de un comitet de primire în frunte cu Prea On. Domn protopresbiter *Andrei Ghidiu*. A fost găzduiți în Teiuș-ul dlui Füzsfás. Joi au plecat la Băile Erculane.

Analfabeții Austro-Ungariei. Pester Lloyd primește știrea, că guvernul austriac a pregătit date statistice despre numărul celorce în monarhia noastră nu știu ceti și scrie și a aflat, că în: Boemia, Austria de sus și jos sânt 50—60 analfabeți la 1000 lăcuitori; în Tirol, Vorarlberg și Moravia 71—78, în Salzburg și Silezia austriacă 111, în Stiria 180, în Carintia 240, în Galiția 639, în Bucovina 653, în Dalmația 736. În Ungaria sânt 410 analfabeți la 1000 lăcuitori.

Cel mai scump ziar e „Buletinul agriculturii“ a ministerului respectiv din Belgia. Foaia apare în limba franceză și flamandă, are 6 abonați; iar cheltuelile de tipar fac 7227 franci. Un exemplar costă așadar peste 1200 fr.

Congresul internațional al reuniunilor de pace să va ține în 20 Sept. a. c. n. în Budapesta și va dura două zile.

Contra alcoolului. Țarul Rusiei a dat un ucaz prin care să oprește a bea băuturi spirtoase (alcoolice) tuturor soldaților aflați în serviciu. Celce a fost pedepsit pentru beție nu poate ajunge nici un grad de subofițer, iar ofițerilor să cere să dea pildă bună subalternilor de toate categoriile. Să vor introduce și purta liste despre fiecare ofițer în privința consumării alcoolului. Fiecare corp ofițeresc poate opri (cu $\frac{2}{3}$ voturi) băuturile spirtoase la întrunirile ofițerești. Comandanții autorizați, ajutați de preoțime, să organizeze societăți de temperanță, statutele le fac forurile bisericesti. Medicii de regiment să îndatorează, ca fiecare să țină cel puțin două prelegeri, în prezența tuturor ofițerilor, despre stricăciunile alcoolului; iar preoții de regiment se vor ocupa cu aceleaș întrebări din punct de vedere religios. Pentruca ofițerimea totuș să aibă distracții, autoritățile militare vor grijă să fie la îndemână biblioteci, exerciții de sport, gimnastică, să învețe limbi străine, să asculte muzică, să cerceteze teatru etc.

Economiștii noștri ar face bun serviciu, dacă ar socoti cam cât să cheltuește la noi pe an pe băuturi spirtoase. Ar fi o avere națională respectabilă. Numai în dieceza noastră, sigur, să cheltuește mai mult decât e deficitul bugetului diecezan. Cum avem mai multe despărțăminte ale „Astrei”, ar fi bine să se ocupe și cu chestiunea asta, dar nu numai în teorie, ci în praxă. Însă atunci sărăcește sărmana noastră literatură, toaste de preamărire a tot ce e vrednic și nevrednic numai cu păhare de vin să post rosti!!!

Bibliografie.

Revista teologică Nr 5. 6: A biruit dreptatea! În chestia „Micii Biblii”, Dr Nic. Bălan. Chestiuni vitale: Vrei să fii liber? Dim. I. Cornilescu. Cuvânt de deschidere, rostit la conferența II preoțască din Săliște 5/18 Noemvre 1914, Dr I. Lupaș. Diluviul în tradiție și s. Scriptură, Pr. Zah. Manu. Materialism și idealism, I. Moșoiu. Legea morții, Gh. Comșa. Predică la instalare în parohie, I. Gh. Nicolau. Mișcarea literară, N. B. Cronică bisericească-culturală, N. B. S. D. și Logojănescu. Tipical cultului religios, Cantor.

Ramuri Nr 10. 11: Considerațiuni asupra originii și viitorului muzicii, N. M. Străjan. Prietenilor mei, G. Tutoveanu. Înainte de toate curentul — și pe urmă literatura, D. Tomescu. Seară de Aprile, G. Frasin. Melancolie, A. Sabaru. Mihail Eminescu, C. S. Făgetel. Cântecul ei, I. Săn-Georgiu. Pastel, M. Nicolau. Hrisovul, Nichifor Crainic. Crouică.

Cosinzeana Nr 27: Să pornească spre răsărit. A treia victimă. Florile în istorie. Cum iubesc Negrii. Povestea țarului Petru III. Rânduri mărunte. Doamna munților. Artă și iubirea. Ucigă-I Crucea. Marama s. Verónica.

Jurnalul unei fete de pension, de Alexandru Vițeanu. Editura Librăriei Alcalay & Co. Prețul 1 leu. Doi ochi mari și frumoși se deschid mirați, privind lumea cea plină de patimi. Sânt ochii unei fete de pension. Sufletul ei se avântă în domeniul visării și al necunoscutului. Ar vrea să iubească, dar nici nu știe încă bine ce e iubirea. E un amestec de revoltă și de înduioșare. D. Al. Vițeanu a descris agitațiunea unui asemenea suflet, care se deschide ca o roză la primele raze ale soarelui numit iubire. Cu acest prilej, autorul descrie

multe scene foarte reale petrecute în pensionate, prietenii ce să fac repede, supravegherea pedagoagelor, micile bilețele de dragoste scrise în grabă pe sub pupitre. E o scriere amuzantă și care poate fi citită de oricine.

Ce sânt motoarele — Cum funcționează? de I. Giuglea, mecanic. Un volum de 110 pagini cu 53 gravuri. Să simte din ce în ce mai mult nevoia de manuale practice pentru diferitele profesii. Biblioteca profesională a librăriei Alcalay & Co. e menită să umple golul acestei biblioteci și primul volum e unul dintre cele care vor fi cercetate mai cu folos de toți cei cari au nevoie să umble cu motoare. Autorul, d. I. Giuglea mecanic, ș-a dat osteneală să condenseze într'un manual, cât de lămurit posibil, toate părțile unui motor, arătând modul de funcționare al fiecăruia. Gravurile sânt făcute tot de autor și ele clarifică cu totul textul. Cum lucrează motorul, cum e construit, cum e pus în mișcare etc., sânt tot atâtea întrebări, ale căror răspunsuri să găsească în manualul acesta. Prețul cel estin al acestei cărți necesare va face să fie cât să poate de răspândită, dând astfel foloasele la care să așteaptă și direcțiunea bibliotecii profesionale. Prețul unui volum Lei 1.50.

Poșta Redacției.

M. Arcu, preot în D. Vă recomandăm: Biserica ort. română, Amvonul, Viitorul — toate apar în București. Cuvântul Adevărului din R. Vâlcea nu știm, de mai apare; la redacție nu vine.

AVIZ.

În internatul școlilor românești din Brașov să primesc elevi înscriși în clasele gimnaziale, reale și comerciale. Taxa anuală e 700 cor.

Prospect și informațiuni să pot cere dela direcțiunea internatului Brașov, strada Prundului 39 (Porond utca 39).

1—6

Concurse

Pe baza ordinațiunei Ven. Conzistoriu diecezan dtdo 13 Iunie 1914 Nr. 4005 B. ex 1914 să escrie din oficiu concurs pentru ocuparea postului de *capelan* pe lângă neputinciosul preot Teodor Cioloca din Șipet (Sebed), parohie de clasa II-a, cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Foaia diecezană”.

Emolumentele:

1. Din complexul de 33 jug. — cât face sesiunea parohială pe care o folosește preotul Teodor Cioloca — jumătate din sesiunea parohială 16 $\frac{1}{2}$ jugere din partea de cătră comună, peste două rânduri, și jumătate din venitele stolare și din birul parohial uzitat.

2. Alegândul capelan are a suporta toate dările după pământul ce-l va folosi și a se îngriji însuș de locuință.

Concurenții sânt poștiți a se prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare în s. biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare, rituale și oratorie, cu prealabila încuviințare din partea protopresbiterului tractual.

Recursele pentru acest post, instruate conform dispozițiunilor statutului org. și ale regulamentului pentru parohii și adresate comitetului parohial, au să să trimită Prea On. Oficiu protopresbiteral gr. or rom. în Buziásfürdő (Buziaș).

Buziaș în 26 Iunie 1914.

1—3

Oficiul protopresbiteral:

Ioan Peșu, protopresbiter.

Pentru întregirea definitivă a postului de *învățător* la școala confesională gr. or. română din **Tolvădia** — pe baza deciziei Venerabilului Conzistoriu diecezan Nr. 2949 Șc. din 20 Mai 1914. — să scrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecezană“.

Emolumentele sânt:

1. Salar în bani gată 600 cor. Pentru întregirea prescrisă de lege a salariului s'a cerut ajutor de stat.
2. Pentru lemne 36 cor.
3. Cortel liber cu 2 chilii, cuină și zidiri laterale cu 1/4 juger grădină de legumi.
4. Pentru scripturistică 10 cor.
5. Pentru adunarea generală 14 cor.
6. Pentru conferințele despărțământului 15 cor.
7. Dela înmormântări 80 fil., cu liturgie 1 cor.

Alesul învățător este îndatorat a purta cantoratul în și afară de s. biserică, a instrua tinerimea școlară în cântarea bisericească, a o conduce în s. biserică și a cerceta regulat s. biserică — a conduce agendele scripturistice ale comitetului și sinodului parohial.

Sânt preferiți cei cu cunoștință muzicală și în stare a conduce cor vocal.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și subșterne petițiile Prea On. Oficiu protopresbiterial din Ciacova (Csák), conform normelor din vigoare în termenul prescris. Tolvădia la 24 Iunie 1914.

Ioan Coșariu

1—3

Moise Stoin

preș. com. par.

not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Augustin Ghilezan*, protopresbiter.

Pentru ocuparea postului de *învățător* la școala confesională gr. or. rom. din **Vlaicoveț** (Temesvlajkóc), protopresbiteratul Verșetului, să scrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“.

Emolumentele sânt:

1. Salar fundamental 1000 cor., plusul întregire dela stat.
1. Pentru participarea la adunarea generală și conferințele învățătoresți 30 coroane, dacă va participa.
3. Scripturistica 10 coroane.
4. Dela înmormântări, unde va fi poftit 1 cor.
5. Dela parastase 40 fileri.
6. Cvartir în natură cu grădină de legumi.

Alesul învățător este îndatorat, pelângă instruirea școlară, a cerceta regulat sfta biserică, a conduce tinerimea școlară la sf. biserică la toate slujbele dumnezeiești, a purta cantoratul în și afară de biserică, a instrua tinerimea școlară în cântările bisericești și în fine a îndeplini agendele scripturistice de notar ale comitetului și sinodului parohial.

La acest post să admit numai aceia, cari pot înfința și conduce cor. bisericesc.

Postul e de ocupat în 1 Septemvrie a. c.

Sistându-să deocamdată al doilea post, nou alesul învățător este obligat a instrua toate clasele (I—IV).

Recurenții au a-și subșterne petițiile Prea On. Oficiu protopresbiterial ortodox român din Vârșet și a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în sfânta biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic, dar nu în ziua alegerii.

Vlaicovăț (Temesvlajkóc), din ședința comitetului parohial ținută la 15 Iunie v. 1914.

Stefan Perian,

președ. com. par.

3—3

Vasile Iova,

not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Traian Oprca*, protopresbiter.

Mersul trenurilor. Valabil dela 1 Mai 1914. n.

Budapest—Orsova.

Trenul O. Expr. Pleacă din Budapest: 11:45
Sosește Karánsebes 6:42. Orsova sos. 9:20.

Trenul accelerat. Pl. Budapest 8:25 (numai până la Temesvár: 2:07). Pl. Budapest 2:40. Sos. Karánsebes: 10:29. Orsova 12:56.

Trenul de persoane. Pl. Budapest: 8:30, 8:05.
Sos. Karánsebes: 9:57, 10:54.

Temesvár—Karánsebes (Orsova).

Tren de persoane. Pl. Temesvár 2:22, 6:40
5:49, 7:55 Sos. Karánsebes 5:45, 9:57, 8:53. Orsova. Sos. 8:55 — 12:23, 2:31.

Orsova—Budapest

Trenul Or. Expr. Pl. Orsova 9:00. Sosește Karánsebes 11:02. Sos. Budapest 6:10.

Trenul accelerat. Pl. Orsova 3:03. Sos. Karánsebes 5:33. Sos. Budapest 1:25.

Trenul de persoane. Pl. Orsova: 1:15, 2:45.
Sos. Karánsebes 4:40, 6:06 Sos. Budapest: 7:30.

Karánsebes—Temesvár.

Pl. 3:46. Sos. 6:41.

Orsova—Temesvár.

Pl. 5:35 (Karánsebes 8:35). Sos. 12:30.

Karánsebes Órváralja.

Tren de persoane. Pl. Karánsebes 7:00, 6:25.
Sos. Bauczár 9:36, 8:33. Pl. Karánsebes 11:30. Sos. Órváralja 5:20.

Órváralja—Karánsebes.

Tren de persoane. Pl. Bauczár 4:30, 2:40. Sos. Karánsebes 6:35, 5:30. Pl. Órváralja 7:37. Sos. Karánsebes 1:40.

